

Zagadka siły życiowej: Zglębiając długo ignorowany paradygmat

George Vithoukas ^{1,2}, **Mallika Batra** ³, **Seema Mahesh** ^{1,4*}

1. Międzynarodowa Akademia Homeopatii Klasycznej, Grecja

2. Uniwersytet Egejski, Grecja

3. Blessed Cure – Uzdrawianie z homeopatią, Gurugram, Indie

4. Centrum Homeopatii Klasycznej, Bengaluru, Indie

*** Autor korespondencyjny**

George Vithoukas

george@vithoukas.com

Streszczenie

Jednym z głównych pytań i zastrzeżeń, które utrzymują się od momentu powstania homeopatii ponad dwa wieki temu, jest zasadność koncepcji siły życiowej (VF). Ta fundamentalna zasada homeopatii była konsekwentnie ignorowana i odrzucana przez naukę konwencjonalną jako fikcyjna idea, pozbawiona empirycznego poparcia. Terminy takie jak VF, Siła Życiowa, Energia Życiowa, Żywa Moc są fundamentalne dla alternatywnych filozofii uzdrawiania, ale pozostają nierozpoznane w paradygmacie współczesnej fizyki i medycyny.

Niemniej jednak postęp naukowy posunął się tak daleko, że badamy subtelne energie subatomowe. Pomimo ograniczonego zrozumienia ich pochodzenia i celu, niezaprzeczalnym jest fakt, że zamieszkujemy skomplikowaną sieć energii, która łączy nas wszystkich. Ta sieć, potencjalnie pod egidą wyższej, rządzącej siły, podtrzymuje życie poza sferą indywidualnej woli lub świadomości.

Nasza niezdolność do zrozumienia głębokich zagadek istnienia stanowi poważne ograniczenie, wpływając zarówno na nasze rozumienie rzeczywistości, jak i na fundamentalne zasady życia i zdrowia. Konwencjonalne paradygmaty medyczne muszą ewoluować, w miarę jak ludzkość wkracza w nową erę, w której prawa „świata materialnego” mogą być uznawane za podrzędne wobec zasad rządzących subtelными energiami.

Zdefiniowanie natury i funkcji subtelnej energii nie jest jedynie czczą pogonią; jest to niezbędna konieczność dla przetrwania i rozwoju medycyny.

Słowa kluczowe: Homeopatia, biopole, siła życiowa, energia życiowa

Wprowadzenie

Na wstępie należy zaznaczyć, że niektóre koncepcje omawiane w tej pracy, choć istotne w ramach określonych systemów wierzeń, nie są zgodne z dominującym naukowym rozumieniem medycyny i fizyki.

Od czasów starożytnych pytanie o to, jak powstało życie, dręczyło najtęższe umysły. We wszystkich kulturach ewoluowało przekonanie, że istnieje nadrzędna siła, która kieruje czynnościami życiowymi i podporządkowana siłom rządzącym różnymi aspektami życia. Idea ta była tak powszechna, że podręczniki fizjologii z XVIII wieku zawierały rozdziały poświęcone „siłom witalnym”¹. Właściwości siły życiowej były przedmiotem studiów w ramach edukacji medycznej. Wraz z dominującą w medycynie myślą kartezjańską i redukcją medycyny do idei, że całość jest sumą jej składników, ten ważny aspekt rozumienia samego życia zniknął z głównego nurtu medycyny. Jednak holistyczne podejścia utrzymały tę ideę jako kluczową dla zrozumienia ludzkiego organizmu w zdrowiu, chorobie i leczeniu. Siła życiowa lub siła witalna (VF) była znana pod wieloma różnymi nazwami w różnych kulturach, a mianowicie:

Chi,²

VF, ^{3, 4}

Siła esencjalna, ⁵

Energia pierwotna, ⁶

Esencja dynamiczna, ⁷

Esencja witalna, ⁸

Biopole, ^{4, 9}

Bioenergia, ¹⁰

Energia bioplazmatyczna, ¹¹

Siła kosmiczna, ¹²

Energia uniwersalna, ¹³

Prana, ^{4, 14}

Chociaż podjęto wiele prób zmierzenia tej energii i jej scharakteryzowania, wiele pozostaje jeszcze do odkrycia. Hahnemann, odkrywca homeopatii, umieścił VF w centrum tego systemu medycznego. Wyjaśnił, że to VF rządzi organizmem od momentu poczęcia i to VF opuszcza organizm w chwili śmierci. Wszystkie czynności pomiędzy tymi dwoma zdarzeniami są przede wszystkim kontrolowane wyłącznie przez VF. W ciągu ostatniego stulecia homeopatia była odrzucana, a jej koncepcja rządzącej siły życiowej etykietowana pejoratywnymi określeniami, takimi jak „okultystyczno-witalistyczna”, sugerując, że koncepcja ta jest jedynie iluzorycznym konstruktem. ^{15,16}

Niniejsza praca jest próbą ponownego wyniesienia tej idei na pierwszy plan myśli medycznej w świetle najnowszych odkryć.

2. Energie działające w organizmie ludzkim i wokół niego

Zanim zagłębimy się w zagadkę siły życiowej (VF), możemy najpierw zbadać liczne energie/siły, które oddziałują na siebie i łączą się w organizmie ludzkim i wokół niego. ^{9,17}

Nauka odkryła, że organizm ludzki jest niezwykle złożonym systemem obejmującym wiele oddziałujących na siebie sił i mechanizmów, które kontrolują różne funkcje, utrzymują homeostazę, ułatwiają ruch, regulują metabolizm i sprzyjają ogólnemu zdrowiu. Złożona, a zarazem harmonijna interakcja tych sił jest niezbędna do kontynuowania normalnego życia.^{9,18} Siły te można podzielić na siły fundamentalne i siły biomechaniczne.

2.1 Siły fundamentalne: To cztery siły, które fizyka uznaje za fundamentalne we wszechświecie, a mianowicie: grawitacyjne, elektromagnetyczne oraz silne i słabe oddziaływania jądrowe.

- a. Siła grawitacyjna: Grawitacja ukształtowała sposób, w jaki zorganizowała się biologia na Ziemi, jako jedyna stała siła. Szlaki wrażliwe na grawitację wpływają na genetykę (podział komórek, transdukcję sygnałów itp.), biochemię (metabolizm) i funkcjonalność (ruch, postawę, gęstość kości, krążenie) organizmu żywego.¹⁹⁻²¹
- b. Siła elektromagnetyczna: Żywa tkanka jest naładowana elektrycznie i wykorzystuje wygenerowane w ten sposób pole magnetyczne do różnych funkcji. Zachowanie białek jest również regulowane przez siłę elektromagnetyczną w organizmie żywym. Wydaje się, że istnieje ścisły związek między biopolem a biostrukturą, ponieważ wydają się one zmieniać, gdy organizm przechodzi ze stanu zdrowego do patologicznego.²² Bicie serca (wykrywane za pomocą elektrokardiogramów, EKG) i aktywność mózgu (monitorowana za pomocą elektroencefalogramów, EEG) wytwarzają pola elektromagnetyczne.^{23,24}
- c. Siły jądrowe: Silne i słabe oddziaływania jądrowe operują w organizmach żywych, tak jak w całej materii. Utrzymują jądra atomowe razem i są odpowiedzialne za reakcje chemiczne.²⁵

2.2 Siły pochodne i mechaniczne: to siły wywierane lub doświadczane przez organizmy żywe podczas interakcji ze środowiskiem. Obejmują one wyczuwanie sił i wykonywanie ruchu. Dziedzina biomechaniki zajmuje się zasadami mechaniki związanymi z funkcjonowaniem i ruchem naszego ciała w skali makroskopowej. Ostatnio odkryto zupełnie nowy świat biomechaniki na

poziomie nano, a eksperymenty w tym zakresie doprowadziły do głębszego zrozumienia funkcji i ruchu na poziomie mikro.²⁶ Komórki są wyposażone w cytoszkielet, który jest zdolny do przeciwstawiania się siłom zewnętrznym i do ich samodzielnego wytwarzania.²⁷ Zasadniczo można je podzielić na siły wewnętrzne i siły zewnętrzne -

a. Siły wewnętrzne: Obejmują siłę elektryczną, która jest odpowiedzialna za wykonywanie wszelkich ruchów w organizmie żywym poprzez przyciąganie i odpychanie ładunków elektrostatycznych. Ruch mięśni i przekaźnictwo neurologiczne mają charakter elektryczny i odpowiadają za większość aktywności w organizmie żywym. ^{28,29} Neurologiczne przewodzenie ładunków elektrycznych pomaga nam wyczuwać otoczenie i odpowiednio się poruszać.^{30,31} Kontroluje również wiele układów mimowolnych, takich jak ciśnienie krwi, poprzez wyczuwanie otoczenia.

Siły statyczne to również siły wewnętrzne, w tym ciśnienie hydrostatyczne i osmotyczne, które pomagają regulować ruch płynów w organizmie.^{32,33}

Siły międzycząsteczkowe to słabe siły wewnętrzne, ale są one niezbędne dla struktury i funkcji cząsteczek. Wiązania wodorowe, siły van der Waalsa i oddziaływania jonowo-dipolowe to przykłady sił działających w procesach takich jak fałdowanie białek, struktura i replikacja DNA oraz aktywność enzymatyczna.³⁴

Siły wewnątrzcząsteczkowe to silne wiązania między cząsteczkami, niezbędne do utrzymania atomów razem. Składają się one z wiązań kowalencyjnych, jonowych i metalicznych. Integralność strukturalna DNA jest utrzymywana przez wiązania kowalencyjne, a struktura białek przez wiązania disiarczkowe i kowalencyjne. ³⁴

b. Siły zewnętrzne: Siły tarcia wywierane z zewnątrz na ciało wpływają na ruch i interakcje funkcjonalne w układzie sercowo-naczyniowym (np. przepływ krwi), stawach i przewodzie pokarmowym.³⁵⁻³⁷ Tarcie utrudnia ruch stawów, co jest kompensowane przez organizm za pomocą płynu stawowego.³⁷ To samo dotyczy wszystkich narządów wewnętrznych, które są w ciągłym

ruchu. Siły przyłożone z zewnątrz, takie jak popychanie, również wpływają na ludzkie ciało. Podobnie opór powietrza utrudnia poruszanie się.³⁸

Zagłębiając się w dziedzinę fizyki cząstek elementarnych, odkrywamy, że siły są pośredniczone przez specyficzne cząstki subatomowe, znane jako „nośniki siły” lub „bozony cechowania”. Cząstki te są niezbędne do interakcji, które regulują zachowanie całej materii i energii. Stanowią one integralną część Modelu Standardowego fizyki cząstek elementarnych, teoretycznego systemu wyjaśniającego oddziaływania elektromagnetyczne, słabe i silne oddziaływania jądrowe.^{39,40} Wydaje się jednak naiwne przekonanie, że odkrycia dotyczące cząstek fundamentalnych Modelu Standardowego ograniczają się wyłącznie do tych, które już odkryto. Przyszłe badania mogą ujawnić dodatkowe poziomy istnienia cząstek subatomowych, potencjalnie oferując wgląd w naturę fundamentalnej siły życiowej.

Poza ich znaczeniem w świecie kwantowym, oddziaływania pośredniczone przez te siły są niezbędne w systemach biologicznych. Regulują one oddziaływania między atomami i cząsteczkami, ostatecznie determinując strukturalne i funkcjonalne właściwości całej materii biologicznej.^{3,40,41} Istnienie życia byłoby niemożliwe bez tych sił.

3. Perspektywa homeopatyczna: Siła Życia jako Zasada Jednocząca

Homeopatia zakłada, że wszystkie te siły fundamentalne są częściami większej, dominującej siły, która je nadzoruje i reguluje – zwanej tutaj Siłą Życia. Koncepcja ta zakłada, że poza dobrze udokumentowanymi interakcjami fizycznymi,

Zasada organizująca rządzi życiem, wpływając na zdrowie, choroby i procesy gojenia. Głębsze zrozumienie roli VF w tych procesach stanowi podstawę homeopatycznego podejścia terapeutycznego.^{3,42}

4. Zagadka siły życiowej (VF)

Zrozumienie, w jaki sposób podstawowe składniki chemiczne organizują się w złożone struktury zdolne do podtrzymywania życia, pozostaje do dziś kluczowym celem badań naukowych. Proces ten obejmuje agregację atomów w cząsteczki, które następnie tworzą komórki – fundamentalne jednostki życia.⁴³ Atomy, cząsteczki i komórki łącznie ucieleśniają głęboką i nieuchwytną istotę życia. To, czy ta istota jest wyłącznie konsekwencją oddziaływań fizycznych, czy też podlega wpływowi głębszej, jednoczącej siły, pozostaje pytaniem bez odpowiedzi, które wciąż podważa granice naukowego rozumienia. Zrozumienie natury VF może dostarczyć wglądu w wiele kwestii dotyczących pochodzenia życia i chorób.

Harmonijna interakcja fundamentalnych sił jest niezbędna do utrzymania zdrowia organizmu i jest uwarunkowana czynnikami takimi jak genetyka, środowisko i styl życia. Jednak po odkryciu, że tak wiele małych cząsteczek i sił oddziałuje na siebie w ciele fizycznym, pojawia się fundamentalne pytanie: *„Czy możliwe jest, aby wszystkie te siły działały niezależnie bez siły pierwotnej, która synchronizowałaby i regulowała ich działanie?”*. *„Czy można sobie wyobrazić istnienie siły, która jest panem wszystkich tych sił, siły, która jest najważniejsza, ale była dotychczas w dużej mierze ignorowana przez naukę i medycynę?”*. A jeśli taka siła istnieje, jakie są jej główne cechy i funkcje? *Jeśli Siłę Życiową pojmiemy jako siłę centralną, jednoczącą wszystkie inne siły, wiele zagadek dotyczących życia potencjalnie może zostać wyjaśnionych.*

Nie jest to siła tajemnicza ani niejasna. Jest najpowszechniejsza, najbardziej znana, najbardziej oczywista i najważniejsza ze wszystkich. Obejmuje wszystkie inne siły, starannie je nadzoruje i reguluje ich interakcje. Można powiedzieć, że jest to subtelna energia, którą homeopaci od ponad dwóch stuleci rozpoznają jako VF, tę, która podtrzymuje nasze istnienie.

Pytanie brzmi: Co wiemy o pochodzeniu i funkcjach VF?

Praktycznie nic z naukowego punktu widzenia, ponieważ jest w dużej mierze ignorowana lub skąpo badana naukowo, nie mówiąc już o praktyce medycznej.^{16,44} Niemniej jednak, komplementarne i alternatywne metody medycyny, zwłaszcza homeopatia i akupunktura, dostrzegły jej znaczenie i wyjątkowe cechy, wykorzystując je w praktyce terapeutycznej.^{4,45,46}

Te zintegrowane modele zdrowia i medycyny odchodzą od konwencjonalnego, redukcjonistycznego poglądu i uznają, że całość to coś więcej niż suma jej części, a mogą istnieć zjawiska emergentne, których nie da się powiązać z zachowaniem tych części.⁴

4.1 Pochodzenie VF

Koncepcja „siły życiowej” wywodzi się z różnych perspektyw filozoficznych, pozycjonujących energię lub siłę, jako coś co ożywia organizmy żywe i odróżnia je od materii nieożywionej. Ta siła życiowa jest koncepcyjnie opisywana jako elektromagnetyczny odpowiednik ciała fizycznego. Koncepcja „ciała subtelnego” i wszechobecnej „prany”, czyli siły życiowej, istnieje od czasów wedyjskich w tradycji indyjskiej i ma podobne ujęcia w tybetańskiej (rlung, La), chińskiej (Chi) i greckiej (pneuma, anima mundi).^{4,11} Dziwnym wydaje się wątpić w jej istnienie, skoro uniwersalne zjawisko życia jest intuicyjnie oczywiste dla wszystkich kultur świata.

4.2 Natura i funkcja siły życiowej (VF)

VF jest niezwykle złożona, a jednak działa w wyjątkowo uporządkowany sposób, z niezwykłym intelektem i wielką wrażliwością. To właśnie poprzez tę pierwotną siłę wszystkie inne siły czerpią energię.^{11,41} Dlatego oczywiste jest, że siła ta łączy jednostkę z energią kosmiczną, która podtrzymuje istnienie wszystkich żywych istot i bytów.^{9,41,42} Poniżej przedstawiono kilka kluczowych cech przypisywanych tej sile:

1. Nienamacalna i niefizyczna

VF istnieje jako energia, która ożywia życie. Nie można jej wykryć konwencjonalnymi metodami naukowymi i jest ona powszechnie postrzegana jako niematerialna, niezmierna esencja.^{5,8,46}

2. Dynamiczna i samoregulująca

Uważa się, że ta siła znajduje się w ciągłym strumieniu elektromagnetycznym, adaptując się i samoregulując w odpowiedzi na warunki wewnętrzne i zewnętrzne. Ta zdolność adaptacji pozwala organizmowi utrzymać stan dynamicznej homeostazy.^{3,4,42}

3. Podtrzymująca życie i niezbędna dla zdrowia

Siła życiowa (VF) podtrzymuje życie i promuje vitalność. Podczas gdy optymalny przepływ tej siły oznacza zdrowie i harmonię, choroba lub schorzenie jest często postrzegane jako jej zakłócenie lub brak równowagi.⁴⁷

4. Uzdrawiająca i regenerująca moc

Uważa się, że VF ma wrodzone zdolności uzdrawiające (uzdrawiającą moc natury). Kiedy organizm jest zaburzony lub chory, siła ta kieruje całą konstytucję w kierunku powrotu do zdrowia i odnowy.^{5,14}

5. Podmiot wpływu czynników zewnętrznych

Czynniki zewnętrzne, takie jak styl życia, dieta, środowisko i stany mentalno-emocjonalne, wpływają na przepływ lub siłę życiową (VF).⁴⁶

6. Unikalna i zindywidualizowana

VF jest uważane za cechę unikalnie wyrażoną u każdej osoby, różniącą się siłą, odpornością i reaktywnością. Idea ta leży u podstaw holistycznych podejść w systemach takich jak homeopatia, akupunktura i ajurweda, gdzie strategie leczenia są indywidualizowane, aby uwzględnić specyficzną dynamikę VF każdego pacjenta.^{45,48}

7. Integracyjna i holistyczna

Koncepcja VF obejmuje wymiar fizyczny, psychiczny, emocjonalny i duchowy i holistycznie podchodzi do zdrowia.^{42,47}

Można stwierdzić, że stan VF jest czynnikiem decydującym we wszystkich aspektach zdrowia i choroby.

5. Hahnemann o VF

Samuel Hahnemann, twórca homeopatii, uważał, że VF to siła tkwiąca we wszystkich atomach ciała i centralna energia, która sprzyja i podtrzymuje życie. Reaguje ona na najdrobniejsze bodźce psychiczne, emocjonalne i fizyczne, a w konsekwencji na wszelkie patogenne wpływy lub stany chorobowe, dążąc do przywrócenia porządku i harmonii w całym organizmie.^{3,41}

Według niego, zaburzenie lub dysfunkcja VF jest podstawową przyczyną wszystkich dolegliwości.^{3,41,42} Nauczał, że potencjonowany lek homeopatyczny działa na poziomie bioenergii, przywracając w ten sposób porządek i promując zdrowie.^{3,49}

6. Zaniedbanie VF przez medycynę konwencjonalną

W 1932 roku profesor Yale Medical School, Harold Saxton Burr, przeprowadził eksperymenty, które doprowadziły do odkrycia istnienia indywidualnych pól energetycznych obejmujących każdy żywy organizm. Nazwał je Polami Życia. Jego uczeń, Leonard Ravitz, rozwinął te eksperymenty i zarejestrował wpływ faz księżyca oraz myśli i emocji jednostki na te Pola Życia. Potrafił nawet wykryć zmiany w sygnałach elektromagnetycznych z dróg rodnych przed klinicznym wystąpieniem raka u kobiet.⁵⁰ Odkrycia te były zgodne z pracami Hahnemanna. Ignorując istnienie VF, medycyna konwencjonalna zaniedbała samo sedno życia, które mogłoby jej znacząco pomóc, z korzyścią dla ludzkości. Co więcej, wykluczenie holistycznych podejść z powodu domniemanej nienaukowości

pozbawia miliony osób cierpiących na ostre lub przewlekłe choroby możliwości prawdziwej ulgi. Co prawda, temat ten jest tak zniuansowany, że podatny na nadużycia i przeinaczenia, ale odpowiedzialność za naprawienie tej sytuacji spoczywa na odpowiednich władzach. Oficjalne uznanie istnienia VF ma potencjał ustanowienia nowych wytycznych dla uporządkowanego podejścia w praktyce medycznej. Jego terminowe uznanie ma również kluczowe znaczenie dla utorowania drogi do gruntownie zreformowanego systemu edukacji medycznej. Takie podejście obiecuje sprzyjać dobremu samopoczuciu fizycznemu i psychicznemu, w przeciwieństwie do dominujących obecnie podejść skupiających się na „naprawianiu objawów”.

Co więcej, kompleksowe badanie podejścia homeopatycznego może przynieść cenne spostrzeżenia dla różnych dyscyplin naukowych, w tym biochemii, fizyki i fizyki kwantowej, oferując alternatywną perspektywę zrozumienia mechanizmów leżących u podstaw zdrowia i choroby.

7. Wnioski

Podsumowując, możemy stwierdzić, że VF jest kluczową zasadą rządzącą, która koordynuje funkcje organizmu, utrzymuje równowagę i chroni zdrowie poprzez adaptację do środowiska.

Pomimo uznanej złożoności pochodzenia życia i mnogości zaangażowanych sił, społeczność naukowa, co zaskakujące, nie traktowała priorytetowo badań nad tą koncepcją, często lekceważąc jej znaczenie.

Jeśli społeczność naukowa nie jest w stanie empirycznie potwierdzić pozornie oczywistego istnienia tej siły życiowej, wówczas zbiorowe ludzkie doświadczenie zasługuje na uznanie za przekonujący dowód.

Wkład autorów

George Vithoulkas: Konceptualizacja, Analiza formalna, Administracja projektem, Zasoby, Nadzór, Walidacja, Wizualizacja, Pisanie – wersja robocza, Pisanie – recenzja i redakcja.

Seema Mahesh: Gromadzenie danych, Badania, Analiza formalna, Metodologia, Wizualizacja, Pisanie – wersja robocza, recenzja i redakcja.

Mallika Batra: Gromadzenie danych, Badania, Analiza formalna, Metodologia, Wizualizacja, Pisanie – wersja robocza.

Podziękowania

Podczas przygotowywania niniejszej pracy autor(zy) skorzystali z narzędzia QUILLBOT do przeformułowania i dopracowania tekstu w niewielkim fragmencie manuskryptu. Po skorzystaniu z tego narzędzia/usługi autor(zy) przejrzeni i zredagowali treść w razie potrzeby, biorąc pełną odpowiedzialność za treść opublikowanego artykułu.

Oświadczenia i deklaracje

Zagadnienia etyczne

W niniejszym artykule nie uczestniczą ludzie i nie jest wymagana świadoma zgoda.

Oświadczenie o konflikcie interesów

Autorzy oświadczają, że nie mają potencjalnych konfliktów interesów w odniesieniu do badań, autorstwa i/lub publikacji.

tego artykułu.

Źródła finansowania

Autorzy nie otrzymali żadnego wsparcia finansowego na badania, autorstwo ani publikację tego artykułu.

BIBLIOGRAFIA

1. The institutions of physiology: Blumenbach, Johann Friedrich, 1752-1840. Internet Archive.

Published 1820. Accessed November 20, 2025. <http://archive.org/details/>

[institutionsofph00blum](http://archive.org/details/institutionsofph00blum)

2. Srinivasan T. Prana and electrons in health and beyond. *Int J Yoga*. 2014;7(1):1.
doi: [10.4103/0973-6131.123469](https://doi.org/10.4103/0973-6131.123469)
3. Hahnemann, S. *Organon of Medicine* (6th ed.). B Jain Publishers Pvt Ltd; 2007.
4. Rubik B, Muehsam D, Hammerschlag R, Jain S. Biofield Science and Healing: History, Terminology, and Concepts. *Glob Adv Integr Med Health*. 2015;4(1_suppl):
gahmj.2015.038. <https://doi.org/10.7453/gahmj.2015.038.suppl>
5. Simpson JK, Young KJ. Vitalism in contemporary chiropractic: a help or a hinderance?
Chiropr Man Therap. 2020;28(1). <https://doi.org/10.1186/s12998-020-00307-8>
6. Chaisson E. Energy flows in Low-Entropy complex systems. *Entropy*.
2015;17(12):8007-8018. <https://doi.org/10.3390/e17127857>
7. Morrell, P. God, Soul and Substance: Aristotle and Homoeopathy. *Journal of the Australian Homoeopathic Association* (Similia); 2022, Vol no. 35(1), 18–34. https://www.academia.edu/115194770/God_soul_and_substance_Aristotle_and_Homoeopathy
8. Erdene-Ochir E, Jamiyan B, Chinbat M. Scientific evidence for the cancer treatment of Human-Natured Infrared Radiation and Stimulated Electron Radiation. *J Biotechnol Biomed*. 2023;06(03). doi: <https://www.doi.org/10.26502/jbb.2642-91280104>
9. Gonzalez MJ, Sutherland E, Olalde J. Quantum Functional Energy Medicine: the next frontier of restorative medicine. *J Restor Med*. 2019;9(1):1-7. <https://doi.org/10.14200/jrm.2019.0114>
10. Micozzi. MS. *Fundamentals of Complementary and Alternative Medicine*. 5th ed. Elsevier/Saunders; 2014.
11. Jois SN, B M, R M, D'Souza L. Pranic energy sensations experienced by Indian adolescents: A cross-sectional study. *Indian J Tradit Knowl* [Internet]. 2020 Oct 7.;19(3). Accessed November 11, 2025. Available from: <https://doi.org/10.56042/ijtk.v19i3.41448>

12. Sundaravadivelu DS. Study of Cosmic Intelligence and Human Health. *Int J Innov Res Comput Commun Eng*. 2007;2(5):4325–7. <https://www.rroij.com/open-access/study-of-cosmic-intelligence-andhuman-health.pdf>
13. Kafatos MC, Yang KH. The quantum universe: philosophical foundations and oriental medicine. *Integr Med Res*. 2016;5(4):237-243. <https://doi.org/10.1016/j.imr.2016.08.003>
14. Belal M, Vijayakumar V, K NP, Jois SN. Perception of Subtle Energy “Prana”, and its effects during Biofield practices: A Qualitative Meta-Synthesis. . *Glob Adv Integr Med Health*. 2023;12. <https://doi.org/10.1177/27536130231200477>
15. Grams N. Homeopathy—where is the science? *EMBO Rep*. 2019;20(3). <https://doi.org/10.15252/embr.201947761>
16. Schulz VM, Ücker A, Scherr C, Tournier A, Jäger T, Baumgartner S. Systematic review of conceptual criticisms of homeopathy. *Heliyon*. 2023;9(11):e21287. doi: <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2023.e21287>
17. Jacobson JI. A quantum theory of disease, including cancer and aging. *Integr Mol Med*. 2016;3(1). Accessed November 11, 2025. <https://doi.org/10.15761/imm.1000200>
18. Libretti S, Puckett Y. Physiology, Homeostasis. StatPearls[Internet] - NCBI Bookshelf. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; Published May 1, 2023. Accessed November 11, 2025. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK559138/>
19. Fois M, Maule SV, Giudici M, Valente M, Ridolfi L, Scarsoglio S. Cardiovascular Response to Posture Changes: Multiscale Modeling and in vivo Validation During Head-Up Tilt. *Front Physiol*. 2022;13:826989. <https://doi.org/10.3389/fphys.2022.826989>
20. Adamopoulos K, Koutsouris D, Zaravinos A, Lambrou GI. Gravitational influence on human living systems and the evolution of species on Earth. *Molecules*. 2021;26(9):2784. doi: <https://doi.org/10.3390/molecules26092784>

21. Narayanan SA. Gravity's effect on biology. *Front Physiol.* 2023;14:1199175. doi: <https://doi.org/10.3389/fphys.2023.1199175>
22. Bren KL, Eisenberg R, Gray HB. Discovery of the magnetic behavior of hemoglobin: A beginning of bioinorganic chemistry. *PNAS Nexus.* 2015;112(43):13123-13127. doi: <https://doi.org/10.1073/pnas.1515704112>
23. In brief: What happens during an electroencephalogram (EEG)? InformedHealth.org - NCBI Bookshelf. Institute for Quality and Efficiency in Health Care (IQWiG). Accessed November 11, 2025. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK563104/>
24. K. Zhu and A. Kiourti, "A Review of Magnetic Field Emissions From the Human Body: Sources, Sensors, and Uses," in *IEEE Open Journal of Antennas and Propagation*, 2022;3, 732-744. Accessed November 11, 2025. Available from: <https://ieeexplore.ieee.org/document/9810001>
25. Halliday D, Walker J, Resnick R. *Fundamentals of physics*, extended. 6th ed. New York: John Wiley & Sons; 2001.
26. Pierce S. Life's Mechanism. *Life.* 2023; 13(8):1750. Doi: <https://doi.org/10.3390/life13081750>
27. Dunn AR, Price A. Energetics and forces in living cells. *Phys Today.* 2015 Feb 1;68(2):27–32. Accessed November 11, 2025. <https://physicstoday.aip.org/features/energetics-and-forces-in-living-cells>
28. Vesga-Castro C, Aldazabal J, Vallejo-Illarramendi A, Paredes J. Contractile force assessment methods for in vitro skeletal muscle tissues. *eLife.* 2022;11. <https://doi.org/10.7554/elife.77204>
29. Introduction to the muscular system | SEER training. Internet. Accessed November 05, 2025. Available from: <https://training.seer.cancer.gov/anatomy/muscular/>

30. Gash MC, Kandle PF, Murray IV, Varacallo MA. Physiology, muscle contraction. StatPearls [Internet], Treasure Island (FL): StatPearls Publishing, 2023. Accessed November 15, 2025. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK537140/>
31. Holland L, De Regt HW, Drukarch B. Thinking about the nerve impulse: the prospects for the development of a comprehensive account of nerve impulse propagation. *Front Cell Neurosci.* 2019;13.208:172–85. doi: <https://doi.org/10.3389/fncel.2019.00208>
32. Parkas P. Osmotic pressure, surface tension and viscosity: important physical forces operating in human body. *An Introduction to Medical Biophysics*; 1998. E-Book. Accessed Nov 10, 2025. Available from: <https://www.jaypeedigital.com/eReader/chapter/9788171795932/ch1#ch1>
33. Darwish A, Lui F. Physiology, colloid osmotic pressure. StatPearls[Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2025. Accessed November 11, 2025. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK541067/>
34. Leckband D, Israelachvili J. Intermolecular forces in biology. *Q Rev Biophys.* 2001;34(2):105-267. doi: <https://doi.org/10.1017/s0033583501003687>
35. Ogobuiro I, Gonzales J, Shumway KR, Tuma F. Physiology, gastrointestinal. StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2025. Accessed November 11, 2025. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK537103/>
36. Pollock JD, Murray IV, Bordes SJ, Makaryus AN. Physiology, Cardiovascular Hemodynamics. StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2025. Accessed November 11, 2025. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK470310/>
37. Davis L. Friction in joints. Pressbooks. Accessed November 11, 2025. Available from: <https://openoregon.pressbooks.pub/bodyphysics/chapter/friction-in-joints/>

38. Pecchiari MM, Legramandi MA, Gibertini G, Cavagna GA. Still air resistance during walking and running. *Proc Biol Sci.* 2023;290(2013):20231763. doi: [10.1098/rspb.2023.1763](https://doi.org/10.1098/rspb.2023.1763)
39. Virdee TS. Beyond the standard model of particle physics. *Philos Trans A Math Phys Eng Sci.* 2016;374(2075):20150259. <https://doi.org/10.1098/rsta.2015.0259>
40. Capra F. *The Tao of physics: an exploration of the parallels between modern physics and eastern mysticism.* 3. ed., expanded. Boston, Mass: Shambhala; 1991. 366 p.
41. Vithoulkas G. *The science of homeopathy.* 7th edition. Athens, Greece: International Academy of Classical Homeopathy; 2014.
42. Kent JT. *Lectures on Homoeopathic Philosophy.* 15th Impression, Low Priced Edition. New Delhi: B Jain Publishers Ltd; 2015.
43. Cooper GM. The Origin and Evolution of Cells. In: *The Cell: A Molecular Approach* 2nd edition [Internet]. Sinauer Associates; 2000. Accessed November 13, 2025. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK9841/>
44. Hufford DJ, Sprengel M, Ives JA, Jonas W. Barriers to the Entry of Biofield Healing into “Mainstream” Healthcare. *Glob Adv Integr Med Health.* 2015;4(1_suppl). <https://doi.org/10.7453/gahmj.2015.025.suppl>
45. Van Hal M, Dydyk AM, Green MS. Acupuncture. StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2025. Accessed November 11, 2025. Available from: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK532287/>
46. Teixeira MZ. Correlation between Vitalism and Genetics According to the Paradigm of Complexity. *Homeopathy.* 2019;109(01):030-036. <https://doi.org/10.1055/s-0039-1692162>
47. Elahee SF, Mao H, Zohra F, Faruque SMB, Shen X. Homeopathic Medicine versus Traditional Chinese Medicine: An analytical Overview. *Chin Med Cult.* 2020;3(1):1-9. https://doi.org/10.4103/cmac.cmac_7_20

48. Gautama PA. RCTs and other clinical trial designs in Ayurveda: A review of challenges and opportunities. *J Ayurveda Integr Med.* 2021;12(3):556-561. <https://doi.org/10.1016/j.jaim.2021.06.012>
49. Berghian-Grosan C, Isik S, Porav AS, Dag I, Ay KO, Vithoukias G. Ultra-high dilutions analysis: Exploring the effects of potentization by electron microscopy, Raman spectroscopy and deep learning. *J Mol Liq.* 2024; 401:124537. doi:<https://doi.org/10.1016/j.molliq.2024.124537>
50. Rosch PJ. Bioelectromagnetic and subtle energy medicine. *Ann N Y Acad Sci.* 2009;1172(1):297-311. doi: <https://doi.org/10.1111/j.1749-6632.2009.04535.x>